

Αθήνα, 2 Φεβρουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Υπουργό Δικαιοσύνης
Υπουργό Εσωτερικών

Θέμα: «Ανεφάρμοστη επί σχεδόν πέντε (5) έτη η συνταγματική πρόβλεψη για τη Νομοθετική Πρωτοβουλία Πολιτών – Θεσμική αντίφαση ενόψει νέας συζήτησης περί αναθεώρησης του Συντάγματος»

Με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος, όπως αυτό αναθεωρήθηκε και ολοκληρώθηκε με τελική ψηφοφορία της Βουλής στις 25 Νοεμβρίου 2019, εισήχθη για πρώτη φορά στη χώρα μας ο θεσμός της Νομοθετικής Πρωτοβουλίας Πολιτών, δηλαδή η δυνατότητα οι πολίτες, υπό προϋποθέσεις, να καταθέτουν προτάσεις νόμου προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων.

Η σχετική αναθεώρηση δημοσιεύθηκε και τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2019, καθιστώντας τη διάταξη αυτή πλήρως ενεργή από πλευράς συνταγματικής ισχύος. Πρόκειται για διάταξη που υπερψηφίστηκε με ευρύτατη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, παρουσιάστηκε ως σημαντική δημοκρατική τομή και στόχευε στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη νομοθετική λειτουργία και στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ κοινωνίας και πολιτικού συστήματος.

Ωστόσο, σχεδόν πέντε (5) έτη μετά την έναρξη ισχύος της αναθεώρησης, η εν λόγω συνταγματική πρόβλεψη παραμένει πλήρως ανενεργή, καθώς ουδέποτε κατατέθηκε ο αναγκαίος εφαρμοστικός νόμος που ρητώς απαιτεί το ίδιο το Σύνταγμα.

Η παράλειψη αυτή δεν συνιστά απλή πολιτική καθυστέρηση, αλλά σοβαρό θεσμικό έλλειμμα, καθώς ακυρώνει στην πράξη συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα των πολιτών και μετατρέπει μια ρητή συνταγματική πρόβλεψη σε κενό γράμμα.

Το γεγονός αυτό έχει επισημανθεί και από οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, μεταξύ των οποίων και το Vouliwatch, οι οποίες έχουν απευθύνει σχετική επιστολή προς την κυβέρνηση, ζητώντας σαφείς απαντήσεις για το πότε προτίθεται να συμμορφωθεί με τη συνταγματική της υποχρέωση.

Ιδιαίτερη δε θεσμική αντίφαση προκαλεί το γεγονός ότι, την ίδια χρονική περίοδο, η κυβέρνηση προαναγγέλλει εκ νέου συζήτηση περί αναθεώρησης του Συντάγματος, ενώ ταυτόχρονα δεν εφαρμόζει υφιστάμενες συνταγματικές διατάξεις που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ και αφορούν άμεσα την ενίσχυση της Δημοκρατίας και της λαϊκής συμμετοχής.

Με βάση τα ανωτέρω, ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Για ποιον λόγο, σχεδόν πέντε (5) έτη μετά την έναρξη ισχύος της αναθεώρησης του Συντάγματος και τη θέσπιση του άρθρου 73 παρ. 6, δεν έχει ακόμη κατατεθεί ο προβλεπόμενος εφαρμοστικός νόμος για τη Νομοθετική Πρωτοβουλία Πολιτών;
2. Προτίθεται η κυβέρνηση να καταθέσει συγκεκριμένο και δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τη σύνταξη και ψήφιση του εν λόγω εφαρμοστικού νόμου; Αν ναι, ποιο είναι αυτό;
3. Πώς δικαιολογεί η κυβέρνηση το γεγονός ότι ανοίγει συζήτηση για νέα αναθεώρηση του Συντάγματος, ενώ ταυτόχρονα αφήνει ανενεργή επί σειρά ετών μια βασική συνταγματική πρόβλεψη που αφορά την άμεση συμμετοχή των πολιτών στη νομοθετική διαδικασία;

4. Σκοπεύει η κυβέρνηση να συμπεριλάβει οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και θεσμικούς φορείς στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία του εφαρμοστικού νόμου, ώστε να διασφαλιστεί η ουσιαστική και όχι προσχηματική λειτουργία του θεσμού;

Ο ερωτών Βουλευτής

Γεώργιος Μανούσος
B2 Δυτικού Τομέα Αθηνών